

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Mitropolitul Ioan Mețianu și meseriașii.

Este îndeobște cunoscut deosebitul interes, ce l-a avut răposatul Mitropolit Ioan Mețianu pentru întărirea și înaintarea clasei noastre de mijloc preste tot și a «Reuniunii sodanilor români din Sibiu» îndeosebi.

Răsfoind «Anuarul I» al acestei reuniuni, ne întâlnim cu date prețioase despre atențiunea, ce înaltul dispărut a dat-o clasei noastre de mijloc din chiar ziua urcării pe scaunul mitropolitan.

Astfel în 12 Martie 1898, în șirul recepțiilor ce au urmat instalării, la alocuțiunea prezidentului Victor Tordășianu, în calitate de conducător al deputațiunii meseriașilor, prin care a implorat binecuvântarea arhierescă asupra lucrărilor Reuniunii, înaltul prelat a încurajat prin următoarele cuvinte părintești:

«Am urmărit cu viu interes lucrările harnice D-Voastre Reuniuni și m'am bucurat de prestațiunile ei. Continuăți a lucra și pe viitor cu aceeași râvnă, și ostenele d-voastră pentru creșterea clasei noastre de mijloc, care am putea zice, până acum ne lipsește, vor fi încoronate de rezultatele dorite. Între Reuniunile de acest fel se numără, încât știm, și cea a meseriașilor din Brașov, care împreună cu a D-Voastră, chemare au să lucreze și să lucrează cu mult zel. Constat cu deplină mulțumire, că Reuniunea își face datorința. Dumnezeu să vă stea în ajutor și fiți binecuvântați!»

În răstimp înaltul decedat s'a înscris drept primul membru fondator al Reuniunii și a continuat să contribuie cu sume însemnate pentru scopurile ei, iar când Reuniunea a apelat la Veneratul consistor arhidiecezan după un împrumut pentru cumpărarea

unei case cu eventuală hală de vânzare pe sama meseriașilor români, Mitropolitul Ioan Mețianu a fost cel mai călduros sprijinitor al acestei cauze bune și lui îi revine un deosebit merit la votarea împrumutului, care a făcut cu puțință cumpărarea casei cu etaj din strada Brukenthal Nr. 17, cu care astăzi ne mândrim cu toții.

Între contribuțiile mai însemnate ale răposatului Mitropolit se numără darurile făcute la fondul de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, la fondul Darurilor de Crăciun pe sama săracilor Reuniunii, la care decedatul a fost an de an primul generos contributor cu sume de câte 20 cor., iar când Reuniunea temeiului a pus la fondul Expoziției anuale, care să înlesnească organizarea de cât mai dese expozițiuni din industria profesională, chemate a desvolta în meseriașul român simțul de nobilă emulațiune și gustul pentru perfecționare în fiecare ram de meserie, expozițiuni, la care să concurgă cu produsul lor măiestrul, calfa, ucenicul și ceilalți membri ai familiilor meseriașilor noștri, înaltul prelat a binevoit a dărui suma de 50 cor., din care să se creeze premii, ce să-i poarte numele și să se distribuie între cei mai destoinici măiestri.

Acestea și multe alte semne vădite ale dragostei decedatului Mitropolit de acest așazământ, a îndemnat Reuniunea ca la adunarea generală din 21 Iunie 1900 să-l proclame cu multă și nemărginită însuflețire Patron al ei. Diploma de Patron, drept semn că înaltul prelat s'a mândrit cu această distincție, a atârnat-o până la ceasul morții deasupra patului din biroul său de lucru.

Este încă neștearsă din memoria noastră cinstea, de care înaltul defunct a împărtășit Reuniunea în 1907, când ea sârbând al 40-lea an de existență, s'a prezentat corporativ și în

societatea reprezentanților meseriașilor noștri din aproape toate centrele din această țară cu meseriași români, la Patronul ei spre a-l asigura de devotamentul și de alipirea meseriașului nostru cătră tot ce este al nostru; și ne sunt încă în vie memorie cuvintele calde și însuflețitoare, prin care a îndemnat pe meseriașul român să fie cu dragoste, hârnice și pricepere, nu numai cătră meserie, dar să păstreze iubire patriei, neamului din care a eșit și bisericii care-l ocrotește.

Când jalea a cuprins inimile românilor la vestea morții marelui dispărut, conducătorii Reuniunii sibiene, lipsiți de patronul, de îndrumătorul și de spriginitorul lor, pătrunși de simțăminte de durere și de recunoștință, și cu scopul nobil, ca binefacerile răvârsate de răposatul să rămână și să se perpetueze în memoria celor de față și a celor viitori, au decretat, ca fondul menit pentru premii să poarte pe vecie numele decedatului și să se numească «Fondul mitropolitului I. Mețianu pentru premiile expozițiilor anuale». El se va alimenta din daruri benevole, din venitele expozițiilor, a producțiilor publice etc.

Prin aceasta meseriașii noștri dovedesc, că au fost vrednici de ocrotirea și de iubirea pe care le-a acordat-o acela, care a fost Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu.

Asuprire și deșteptare.

— învățatură pentru mulți. —

Despre faptul că un popor nu poate suporta lung timp o stăpânire asupritoare, aflăm eclatante dovezi, tocmai astăzi, în vastele regiuni ale Indiei engleze.

Situația indică este zugrăvită de un renumit scriitor al Indusianului, cu numele foarte exotic *Basautu Ka-*

omar Roy. Articolele sale au apărut în presa americană.

Eată câteva părți de căpetenie din aceste articole:

Vechea ordine și vechile obiceiuri din India sânt pe ducă. Se schimbă moravurile și întreg modul de gândire și de simțire al indienilor. Înainte vreme țineam, că *umilirea* este calitatea cea mai nobilă și cea mai distinsă pentru un om din India. Dar năzuința aceasta spre umilire sâmbăna prea mult cu lașitatea și cu înjosirea individuală și națională. Norocul Indiei a fost însă tocmai umilirea aceasta, care a deșteptat sufletele indiene și le-a revoltat.

Revolta indienilor împotriva englezilor se manifestă în forme deosebite. Nu e demult, când în India aveam răcori mari în fața briților. Poporul se temea de dâșii; de aceea o mână de englezi putea ușor să înfrâne o mie de indieni. Englezii ne insultau femeile și bărbații în piețe și străzi, ca și în călătorie pe căile ferate. Indienii nu cutezau nici să se plângă în contra unui membru al rasei stăpânitoare, căci foarte rar li se făcea dreptate. Acum însă poporul nu se teme de englezi. Ipnotizarea nu mai prinde.

Naționaliștii indieni au izbutit să convingă poporul, că n'are să mai suferă nici un fel de vătămare englezescă. Frica s'a prefăcut în ură, care se dă la iveală în diferite moduri. Dacă astăzi englezul din trăsură izbește cu biciul peste fața unui indian, acest din urmă strigă: *Țara mea să trăească!* și într-o clipă răsare mulțimea, ca din pământ, împrejurul trăsurii. Englezul este cel mai fericit, dacă scapă cu o bună bătaie și nu este omorât. Scene de felul acesta se repetă zilnic în piețe publice și la trenuri. Chiar și lucrătorii plantațiilor au scârmănat de câteva ori pe domni proprietari de plantații.

FOIȘOARĂ.

Pravila lui Vasile Lupul.

În foaia «Magyar Jogász-Ujság», anul 1908, numărul 5 din 1 Martie, au fost publicate sub titlul, «Vechiul drept penal românesc», următoarele lucruri interesante și vrednice de a fi cunoscute în cercurile cele mai largi românești:

«Vechiul drept penal românesc, — mai corect: valah și moldovenesc, — și cutezăm se afirmăm, că una din cele mai interesante, și în unele privințe, chiar excepționale alcătuirii a dreptului penal din întreaga Europă, o formează cartea de legi dela 1646 a lui Vasile Lupul. Legea aceasta în unele părți ale ei e adumbrată de spiritul unei calde iubiri de oameni și al echității, într-o vreme, când în cele mai multe state ale Europei tortura și barbarismul aranjau orgii în împrejurul dreptului penal. Unele din dispozițiile sale s'ar potrivă încă și în zilele noastre în câte un cod penal. Cu toate acestea, e curios, că codul (lui Vasile Lupul) a menținut pedepsele cu mutilarea corporală, un lucru de altcum, de care nu trebuie să ne minunăm prea tare, pentru că în timpul acela pedepsele de natura aceasta (mutilarea corporală) formau spinarea sistemului de pedepsire.

Părțile mai interesante ale legii sunt următoarele: Celce «în extremă necesitate fură haine, ori pentru casă scape de moartea provocată de foame, fură alimente, nu poate fi pedepsit. Aceeași dispoziție excepțională e valabilă și în cazul, când cineva jăfuește pe dușmanul său sau pe alt om rău, ori fără Dumnezeu. — Celce omoară copil dela țiftă, este a se pedepsi mai cu asprime, decât celce omoară om desvoltat. Pedepsă, în astfel de casuri, e moartea.»

E interesantă apoi și dispoziția următoare: «Bărbatul, care nu chiamă medic când soția sa e bolnavă și nu cumpără medicamentele necesare, sau alimentele de lipsă, perde moștenirea sau venitul ce i-ar cădea dela muere, dacă muerea moare din negligența lui. — Fiecare e dator să se ferească de a fi insultat de altul, ca pentru aceasta să nu cadă jertfă vre o viață de om. — Dacă medicul spune despre o anumită rană că e periculoasă, ori nu e periculoasă, trebuie să fie crezut lucrul, mai ales dacă respectivul e doctor. Mai curând e de crezut acestuia, decât falcerului, sau vrăjitoarelor.»

În contra torturii legea ia poziție cu următoarele cuvinte frumoase: «Rugămintea Domnului (principelui) e de multeori considerată de amenințare. Primarul unui astfel de oraș nu e dator să se supună Domnului țării și să tortureze, ori să spânzure pe cineva, numai de dragul Domni-

torului. Tortura aceasta și moartea aceasta e — crimă. Deci mai bine e, dacă primarul depune dirigătorie, abzice, decât să se supună dorinței Domnitorului setos după sânge. Dacă se întâmplă, ca judecătorul să declare, că el procedează conform ordinului Domnitorului, să nu i se creadă, până nu arată porunca scrisă a Domnitorului, ori apoi dovedește cu martori, că e adevărat aceea ce spune. — La croirea pedepsei pe seama criminalului judecătorul trebuie să țină în vedere, ca împrejurare atenuantă, și — iubirea. Căci iubirea e ca și beția, și ca și nebulnia. Ba e chiar mai rea decât acestea. Cel ce din iubire face vre o greșală, este a se pedepsi mai ușor.»

Legea lui Vasile Lupul a restrâns apoi și executarea pedepsei de moarte, decretând, că directorul temniței, înainte de executare de trei ori, la deosebite intervale, e dator să întrebe, dacă Domnitorul nu e aplecat să agrațieze pe cel condamnat la moarte.

În aceeași revistă apoi, anul 1908 numerii 19 și 20, de pe luna Octomvrie, s'a mai publicat un articol intitulat: «A tortura osztrák-német alföldön a XVIII-ik században», în legătura cu studiul unui renumit profesor dela universitatea din Liege, cu numele Eugène Hubert. Esența articolului e următoarea:

Germenele instituțiunii torturii il a-

flăm în codul vechiu. Tortura se aplica în Orient, Elada, Roma. Mai întâi față de sclavi, dar desvoltându-se despotismul împăraților, au început să fie supuși torturii și cetățenii, în deosebi creștinii. Creștinismul numai cu greu a putut combate tortura. Decretul împăratului Grațian se restrânge la interzicerea aplicării torturii în postul mare. Drepturile particulare ale popoarelor germanice nu cunosc tortura. Se află în ele numai ici colea, ca excepție, în schimb însă ele introduc judecata lui Dumnezeu (Gottesgericht) și luptele în fața judecătorului, cari erau tot atât de sălbatice și mai absurde decât tortura.

Instituția torturii vine introdusă atunci, când în urma renașterii dreptului roman, sub influența bisericii apusene și a juriștilor regilor, se înlocuște sistemul acuzator cu cel inquisitor. Renașterea începe în veacul al XIII-lea, și în veacul al XVI-lea a cucerit întreg apusul, ba încă în veacul al XIV-lea aplică tortura toate judecătoriiile Franței, Germaniei, Spaniei și Italiei.

Nu se pot espune într'un articol de ziar toate fazele instituției torturii. Va fi destul înse pentru ilustrarea grozăviilor plămădite în fantasia bolnavă a judecătorilor, juriștilor și călailor, dacă înșirăm formele torturii, cari erau: *tormentum ignis*, la care se ungeau tălpile acusatului cu unsoare și se puneau la foc; *tormen-*

În scop de a îmbunătăți situația, guvernul englez a dat poruncă funcționarilor să fie prevenitori cu indienii. Dar oamenii radicali, naționaliștii indieni, nu cred că porunca aceasta să aibă ceva rezultat. Ei voesc să izgonească din India pe toți englezii. Puterea naționaliștilor crește mereu și aderenții lor se înmulțesc cu fiecare zi. Ținta lor este: liberarea Indiei de sub domnia britică și crearea unei țări unitare și neatârnată.

Răscoalele și omorurile politice sânt la ordinea zilei. Tineri din familii distinse execută neînfracați fapte împreunate cu cele mai mari pericole. Unii dintr'înșii împuşcă pur și simplu pe cei mai înalți funcționari britici. În ultimii patru sau cinci ani s'au întâmplat vreo 40—50 cazuri de natura aceasta. Nihilismul politici se bucură de mari simpatii în cele mai largi cercuri. Când tinărul radical, după atentat, este arestat și executat, cadavrul său este ars, ear cenușa lui se vinde cu prețuri uriașe în scop revoluționar. Poliția engleză este incapabilă să prindă pe acești făptuitori.

Prin răscoalele dela *Calcuta* și *Ceylon*, când au fost împuşcați sau arestați două mii de revoltanți, tot asemenea prin revolta dela *Singapore*, când s'au făcut cercetări, s'a constatat, că pentru alungarea englezilor din India s'a format o veritabilă tovarășie.

În *Lahora* și în alte orașe au fost condamnați la moarte numeroși soldați. Tot în *Pengiab* sânt aruncați în temniță șapte mii de indieni, acuzați pentru complot împotriva domniei engleze. Treizeci de profesori universitari și studenți sânt osândiți la moarte, și mulți dignitari destituiți.

Dacă guvernul englez nu poate să lucreze decât cu mijloace silnice, i se va răspunde cu aceleași arme.

Adolf Harnack.

Monahismul, idealurile și istoria lui.

(Urmare).

VIII.

Francisc. Ordurile cerșitoare. Veacul al treisprezecelea până în al șasesprezecelea.

S'a ivit un nou period, pe care nu l-au mai îndestulat concepțiile vechi. Biserica a apucat să ajungă la dominație politică universală; a subjugat imperialismul și vechea ordine de stat sau cel puțin a fost aproape de învingere. Au ajuns în deplină evidență scopurile și rezultatele opintirilor groaznice ale bisericii din veacul al unsprezecelea și al doisprezecelea. Dar acum s'au mișcat laicii și națiunile.

tum aquae, numită în Germania «*regina tormentorum*», *tormentum cum scarabaeo vel mure*, *cum virga et ferula*, etc. etc.

Trebuie apoi să mai amintim, că judecătorii asistau la tortură ca și la un lucru foarte firesc. Ba din socoteli, păstrate până în zilele noastre, mai putem afla și îngrozitorul fapt, că judecătorii, pentru a nu fi cuprinși de plictiseală în aceste ședințe sângeroase, aranjeau pe spinarea contribuabililor mese intime și adeseori și chefur.

Așa se făcea judecata și se împărta dreptatea în țările culte dela apus, prin secolul XIII-XVI, și după aceea, încă multă vreme. Comparând acum sistemul acesta de croire a dreptății, cu principiile și ideile cu adevărat umane depuse în codul penal al lui *Vasile Lupul*, Domn al Moldovei (1634-1653), în *pravila* sa, ușor putem stabili, unde era progresul pe vremea aceea în umanism, în simț de dreptate, — în Franța, Germania, Spania și Italia, ori în Moldova și Muntenia, țărișoare mici și neînsemnate, dar cu domnitori și cu populațiune crescută în frica lui Dumnezeu și în iubirea de aproapei?..

Juristul.

Au voit să fie eliberați de sub tutela ierarhică. A răsărit un veac nou, din mișcări sociale, cu ivirea unor secte nouă, religioase, întruniri pioase, cari nu s'au ajuns cu evlavie oficioasă, și din dorința națiunilor și a principilor de-a-și aranja independent afacerile. Biserica universală a știut să pună zăgaz un veac de-a-și valurile acestui nou period. Spre aceasta o nouă mișcare a monahismului i-a venit într'ajutor. Această mișcare o semnaleză înființarea ordurilor călugărilor cerșitori.

Din istoria evului mediu — între toți monahii cei mai amabili și mai demni de iubire, — se desprinde în modul cel mai strălucit înfățișarea miraculosului sfânt de *Assis*. Dar aici noi nu întrebăm, cum a fost el, ci care a fost scopul lui, când s'a aplicat în serviciul lui Dumnezeu și al fraților. Înainte de toate: a voit să reînvieze viața apostolilor prin urmarea vieții lor sărace și prin vestirea evangheliei. Problema vestirii evangheliei a fost aceea, ca să îndemne creștinismul la pocăință și să-l facă a deveni de fapt aceea ce a fost deja în temelul posesiunii tainelor.

Să se înființeze o astfel de comunitate a fraților, care după modelul apostolilor să nu aibă nimic în afară de pocăință, credință și iubire, care să nu urmărească alt scop, decât să servească și mântuească suflete. Sfântul Francisc n'a spus cu cuvinte apriate, până unde are să se estindă această comunitate. N'a fost politician și nici n'a luat în mână frânela guvernului. Căci doar aceia, cari au fost captivați de predicăția îndrumătoare la pocăință a monahilor săraci, n'au putut deveni altceva, decât tot monahi slujitori și predicatori călători. Pe seama acestora însuș sfântul a întocmit reguli precise și stricte. Să nu aibă avere nici singuraticii, nici societatea, — care s'a asociat spre adevărată viață creștinească. «Mergi și vinde-ți totul». Aceasta a fost evanghelia Sf. Francisc: Viețuire în Dumnezeu, pătimire împreună cu Fiul său, iubire față de oamenii și creaturile lui, servire până la jertfirea vieții proprii — *humilitas*, *caritas*, *obedientia* — și bogăția sufletului ce are numai pe Mântuitorul său. Dacă a fost cândva om, care a realizat în viață ceea ce a predicat, acela a fost Francisc!

Iar, — ceea ce e caracteristic pentru această mișcare apuseană, — asceza înăsprită, religioasă inimii și a voinții nici de astădată n'a mănât pe aderenții lui în pustietate și singurătate, ci dimpotrivă: creștinismul, lumea, au trebuit recucerite pe seama acestui nou, dar totuși vechiu creștinism al pocăinții, abțicerii și iubirii. Lumea creștină? Această concepție a avut la începutul veacului al treisprezecelea cu totul altă estenziune, ca în veacul al șaselea și într'al unsprezecelea. Nu numai pentru că orizontul geografic s'a mai lățit pe seama Apusului, ci în cea mai mare parte din motivul, că deja și oamenii de calibrul mai mic și poporul de rând, încă trebuiau socotiți ca făcând parte din ea. Monahismul apusean încă până la sfârșitul veacului al doisprezecelea, a fost o instituție aristocratică în toată ființa lui.*

Drepturile mănăstirii în cele mai multe cazuri erau corăspunzătoare originei înalte a locuitorilor ei. Școlile mănăstirești au fost de regulă numai pe seama nobilimii și pe seama viitorilor monahi și preoți. Mănăstirea a rămas, ca și castelul domnesc, străină pen-

* Această propoziție a fost excepționată de Denifle și de alții, dar eu o țin de îndreptățită. Nu despre aceea e vorba, că îndeosebi din cari păături sociale se recrutează pe seama mănăstirilor, și nici despre felul de viață, care a dominat de regulă într'ânsele, ci despre aceea, cum e a se judeca întreaga pătură din punct de vedere social. Aici însă nu poate subversa nici o îndoiială, cumcă mai întâi călugării cerșitori sunt a se număra la «popor».

tru poporul prost și de rând. Orduri populare în general n'au fost, iar monahi populari de tot puțini. Sfântul Francisc n'a dărâmat zidurile cetăților nobile călugărești, ci a ridicat căminuri lângă dânsule pe seama săracilor și bogaților. Astfel a dat iară popoului evanghelia, care până acum a avut numai preoți și taine. Dar sfântul de *Assis* a fost cel mai supus fiu al bisericii și al papei. A muncit în serviciul bisericii. Astfel înainte de toate a marcat probleme specifice pe seama monahismului, pentru toată creștinătatea, — dat fiind că ceea ce el a întemeiat, a devenit monahism fără voia lui, — dar la sinul bisericii, pentru că îngrijirea de biserică este egală cu îngrijirea de mântuire. Reforma de Clugny și a monahilor ei a fost pentru preoțime, Sfântul Francisc n'a cunoscut deosebiri. Putem spune fără exagerare: n'a voit să întemeieze un ord nou, ci a voit să regenereze lumea; a avut voința, ca lumea să devină o grădină frumoasă, în care locuiesc oameni, cari calcă în urmele lui Cristos, oameni nepretențioși. Iubirea i-a împrumutat cel mai vast cerc de vedere; fantazia lui nu s'a sălbătăcit de asceza aspră și n'a devenit bizară, pentru că el neconținut slujia fraților.

Până la sfârșit a avut voința tare și robustă de a sluji bisericii și creștinismului, cu toate că a trebuit să vadă deja cu durere, cum i-a îndreptat și strâmtat opera lui biserică. Cu sutele de mii au dat navală spre el. Dar ce socotință pot avea acolo miile, unde e vorba de milioane? Faptul că pe lângă ordul monahal propriu zis a ieșit la suprafață și așa numita societate tertiare, pe de o parte naturală că dovedește numai aceea, cumcă această evanghelie nu poate fi realizată în societatea omenească fără concesiuni, pe de altă parte însă e un semn vădit al marelui efect ce l-a avut predicăția franciscanilor. Tertiarii au rămas în slujbele lor lumești, în căsătorie și în posesiunea proprietății dar încât s'a putut, s'au acomodat vieții monahale, s'au abținut de viața publică, îndatoririle și problemele ei și într'u cât au avut capacitatea, s'au dedicat ascezei și operelor pioase.

Această instituție, ce s'a întemeiat fără de «întemeietor», e un argument deciziv al caracterului universal al mișcării franciscane. I-au precedat secte, dar această mișcare a rămas credincioasă bisericii. Ce e mai mult, această mișcare a deșteptat interesul laicilor față de viața și tainele bisericii; acea tainică cugetare s'a manifestat aici, că laicul cu supunere sinceră și evlavie lăuntrică față de biserică, se împărtășește de bunurile cele mai înalte, pe cari le poate intermedia biserică. De aici apoi o concepție dublă despre morală și diferită după valoare ușor s'a putut transforma într'o altă concepție mai ușor de trecut cu vederea și deosebită numai în privința calității. Viața creștină activă poate fi de aceeași valoare cu cea meditativă; aceasta din urmă e numai o cale mai nemijlocită spre mântuire.

O evlavie instrunată pe un suflet dedicat lui Cristos a pornit din *Assis* și s'a înstăpănit asupra bisericii. S'a deșteptat individualitatea și libertatea religioasă; creștinismul ca religie a sărăciei și iubirii să între în posesiunea drepturilor sale, față de degenerarea lui în morală și politică. Cele mai frumoase cântări ale evului mediu, cele mai sguđuitoare predici, își au originea dela franciscani și dela dominicanii înrudiți cu ei. Dar au dat un avânt nou și artei și științei. Toți scolasticii mari al veacului al treisprezecelea, Toma de Aquino, Bonaventura, Albertus, au fost călugări cerșitori. Cele mai grandioase picturi ale școlii italiene au fost inspirate

de curentul cel nou, de spiritul adâncirii în patimile lui Cristos, tristețea fericită și sublimitate universală. Dante, Giotto, Tauler și Berthold de Regensburg cu simțământul lor religios, cugetarea și creațiunile lor, au trăit în ideile religioase ale ordurilor cerșitoare. Dar ceea ce e și mai mult, acești călugări s'au coborât în mijlocul popoului și între oamenii singuratici. Au văzut suferințele lor, au auzit plângerile lor. Au trăit cu poporul, au predicat în limba lui, și i-au oferit o consolare înțelegibilă. Ceea ce până acum tainele și cultul n'au putut realiza, a voit să efectuiască misticismul ordurilor: posesiunea senzibilă și fericitoare a bunurilor spirituale*) dar nu în afară de locurile de mântuire ale bisericii. Ochiul să se învețe a vedea pe Răscumpărătorul, sufletul să ajungă la pace prin impresiile senzitive ale prezenței sale. Dar «teologia», care s'a ivit aici, a propovăduit cu o cale și libertatea religioasă și fericirea sufletului cu încredere în Dumnezeu său. Cu această cugetare, dacă teologia nu a făcut începutul reformatiunii evanghelice, — totuși i-a pregătit calea.

Biserica în veacul al treisprezecelea s'a putut ține la nivelul domniei sale cu ajutorul ordurilor cerșitoare, pe cari le-a aranjat în serviciul ei. A recăștigat dispoziția sufletească a credincioșilor ei, dar cu ajutorul monahilor totodată și-a confecționat și organizat depozitul propriu, care era compus din bunuri lumești, știință, artă și drept. Atunci s'a încheiat codul canoanelor, care a regulat toate referințele vieții, din punctul de vedere al stăpânirii universale a bisericii și al unei asceze aplicate în serviciul bisericii. Astăzi deja nu mai este în vigoare în statele civilizate, dar concepțiile lui încă și azi au o influență în mod ulterior. Încă și astăzi atârna în măsură mult mai mare filozofia, teologia, și chiar politica socială dela acel metod de cugetare, care a dus spre formarea virtuoașă a unor mari sisteme scolastice în sinul ordurilor monahale ale veacului al treisprezecelea. (Va urma).

Fondul orfelinatului.

(Urmare.)

- Col. din Cinadie (Miercurea): Dumitru Ghibu, arândator 100— Crucean Barbu 10— Mihail Neagu par. 10— Ilie Serb și soția, arând. 60— Ilie Suci 10— Văd. Ana Mărginean 10— etc. 285-98
- Col. din Icelandul mare (M. Oșorheiu): Vasile Hodoș și fam., par. 30— Simion Moldovan a Nicodim 5— Ioan Hădărig 5— George Deac 6— Czitrom Mina 5— Vasile Căpușan 10— Dumitru Manițiu, ar. 50— Gheorghe Șovrea 6— etc. 217—
- Col. din Deal (Sebeș): Bis. gr. or. rom. 20— Nicolae Dura par. 10— Ioan Bădilă inv. 5— Andreiu Dăncilă 5— Nicolae Popa 5— Ioan Petru 5— Dela elevii școlii 17— Familia «Urban» 5-40— 251-42
- Col. din Chezdi-Mărtănuș (Trei-scaune): Ioan Dan par. 10— Alexandru Blebea inv. 5— Constantin Săcui 5— Gheorghe Morunglar 5— Victor Crizbășan 5— etc. 59-07
- Col. din Vale (pp. Săliște): Bis. gr. or. (oferit 500) 100— Gheorghe Iltu par. (100—) Ioan Chioariu inv. (100) 20— Stan și Rafila Gavrilă 40— Ioan Nădrag 10— Paraschiva G. Gavrilă 10— Paraschiva G. Iltu Doch. 10— Ana Ioan Păis 10— Rufina Oprea Nartea 10— Maria Nicolae Frățilă 10— Ioan Dragomir 10— Ioan Săvu 10— Comana N. Dragomir 10— Ioan Tipurișă 10— Paraschiva V. Tipurișă 10— Nicolae Dragomir

*) La acest loc în edițiile de mai înainte am vorbit despre siguranța mântuirii («Heilsgewissheit»), dar expresia e rău de înțeles, pentru că ea a primit din partea protestantismului un conținut determinat.

- 10— Ioan Mănea 10— Nicolae Banciu 10— Dumitru Stănilă 10— Vasile Nartea Ioan 10— Popa 10— Ioan Nartea 10— Maria Nicolae Jurju 6— Ioan Comanicu sen. 6— Nicolae Suciu 6— Paraschiva I. Suciu 5— Stana Mih. Stănilă 5— Maniu Dragomir 5— Paraschiva N. Dordea 5— Ioan Cristea 5— Ioan Nădrag 5— Achim Lascu 5— Maria Ioan Tipuriță 5— Ioan Popa Bodioiu 5— Dumitru Rusu 5— Elevii școlii gr. or. rom. 20— etc . . . 775-80
- Col. din Săcel (pp. Săliște): Bis. gr. or. (oferit 500)— 100— Ioan Dancu 200— Elisabeta I. Dancu 50— Valer și Aurelia Pop 100— Aron Flucș par. (of. 50)— 25— Ioan Patachi (of. 30)— Salomie G. Dancu 200— Ilie Popa Tănăsioiu 20— Irimie Macrea 10— Mihaiu Macrea 10— Eftenie Căzan 10— Ioan Dordea 5— Achim Curtean 5— Alexe Pipernea 50— Vencel Hofman 10— Petru Bărz 10— Gheorghe Radu 10— Ilie Hanzu 10— Vasile Prie 10— Toader Iosif 10— Ioan E. Dicu 10— Nicolae Hociotă 10— Ioan A. Dicu 10— Ilie Macrea 10— Gheorghe Macrea 50— Nuța Macrea 10— Constantin Dicu 5— Văd. Sora G. Paștină 5— Ștefan Macrea 5— Văd. Ana N. Idu 6— Vasile Paștină 5— Filip Hanzu 5— Invăț. George Milea 30— etc . . . 1211-30
- Col. din Agnita: Reunirea femeilor 10— etc . . . 47—
- Colecta din Rodbav (pp. Agnita): Petru Cașavei, par. 5-50 etc . . . 27-74
- Col. din Muncel (pp. Deș): . . . 26-50
- Col. din Goștila (pp. Deș): Augustin Bodea par. 5— și alții . . . 96-73
- Col. din Brateiu (pp. Mediaș): Sever Chețan par. 14-10 Bis. gr. or. rom. 16— etc . . . 200—
- Colecta diu Cărpiniș (pp. Mircurea): Ioan Munthiu par. 10— Ioan Munthiu cap. 10— Dumitru Ivan 5— etc . . . 57-78
- Col. din Vurpăr (pp. Sibiu): Bis. gr. or. 10— Nicolae Manițiu par. 15— Toma Aldea (Nr. 201) 10— Toma Banea (Nr. 173) 10— Ioan Banea (Nr. 379) 8— Parasch. Bara (Nr. 268) 8— Ioan Rotariu (Nr. 168) 6— Giurgiu (Nr. 270) 6— Ioan Moldovan Nr. 266) 6— Ioan Aldea (Nr. 413) 5— Ana Banea (Nr. 390) 5— Ioan Aldea (Nr. 416) 5— Ana Todor (Nr. 435) 5— Toma Bugneriu (Nr. 194) 5— Maria Giurgiu (Nr. 193) 5— Ioan Marcu (Nr. 191) 5— etc . . . 237—
- Col. din Chinciiș (pp. Târnava) 10—
- Col. din Criș (Sigh.) 17-55, fil. Cloaster 9-24, fil. Meșendorf 17-30 Mai mulți . . . 44-09
- Col. din Zagon și filia Papăuț (Treiscaune): Alexe Neagoviciu par. 10— Ioan Ciora cap. 6— etc . . . 52-70
- Colecta din Buceș (Zarand) . . . 221-70
- (Va urma.)

s'a hotărât să vină și acum în aceste timpuri grele în ajutorul acestor mici orfani de eroi, punând bază din puținul său unui fond de 90 coroane. Ca acest fond cât mai curând să-și ajungă scopul său, s'a cedat venitul unui pământ bisericesc în decurs de 5 ani și discul din ziua primă a „Invierii Domnului“.

Insufleteți de această faptă nobilă a părintelui Basiliu Necșa, învățătorii Dumitru Ivan și Ioan Ghișe contribuiesc și ei cu câte 10 coroane, iar epitropii cu câte 1/2 ferdelă cucuruz la acest fond.

Fapta vorbește, iar răsplata o va avea fiecare în ceruri.

Cât de bine ar fi, dacă această faptă nobilă a părintelui Basiliu Necșa și-ar afla ecoul în întreaga arhidieceză.

Dacă cele 944 comune din arhidieceză ar înființa, conform puterii lor, astfel de fonduri, ce-am putea noi face pentru acești orfani? Din partea orfelinatlui nu ne putem aștepta acum la ajutor grabnic; de aceea ar fi bine, ca în fiecare comună, să se înființeze câte un mic orfelinat, care cel puțin în parte să vină în ajutorul acestor orfani mici. Oare la ziua „Nașterii Domnului“ n'ar fi o mângâiere întrucâtva, pentru orfani și mamele văduve, dacă s'ar face un pom de „Crăciun“ și s'ar da un ajutor conform puterii noastre?

Acum a sosit timpul, ca onorații preoți, ca adevărații părinți sufletești, să e-rete, că sunt mângâierea și întărirea noastră în aceste timpuri cumplite.

Apoldul superior, la 26 Februarie 1916.

Dumitru Ivan
învățător gr. or. rom.

Războiul.

Comunicatul oficial din 14 l. c. arată, că la frontul basarabean de-a lungul Nistrului trupele noastre au respins un atac al rușilor.

Pe câmpul de luptă italian se desfășoară o vie activitate artileristică în întreg frontul dela Isonzo.

În Balcani nimic nou.

Pe teatrul războiului dela vest lucrează tunurile și de-o parte și de alta cu deosebită violență în cea mai mare parte a frontului.

NOUȚĂȚI.

Vizita moștenitorului de tron. Arhiducele moștenitor de tron Carol Francisc Iosif a vizitat earăș frontul diviziei de infanterie clujene, precum și regimentul de artilerie nr. 35. Două batalioane au dat onorurile. Moștenitorul de tron, trecând pe dinaintea lor, li-a adresat cuvinte prietenești și a distins numeroși voinici, atârându-le pe pept decorațiile primite. Soldaților români li-a grăit în limba lor. Răspunsurile românești ale vitejilor noștri, la cererea înaltului vlăstar habsburgic, i s'au tălmăcit din cuvânt în cuvânt. La plecarea moștenitorul de tron a fost aclamat cu mare entusiasm.

Monument pentru Carmen Sylva. Guvernul român va propune camerelor să se ridice pe cheltueala statului un monument în memoria marelui regine Elisabeta a României.

Schimbul de invalizi. Conform știrilor primite de societatea Curcea Rogie austriacă, zilele acestea se începe din nou schimbul de invalizi între Austro-Ungaria și Rusia. În fiecare săptămână are să pornească de obicei câte un tren de invalizi, ear din Mai încolo vor porni câte patru trenuri pe săptămână.

Deputați în călătorie de studiu. Pe la mijlocul lui Aprilie a. c. au să sosească în Bulgaria mai mulți membri ai parlamentului german, fără deosebire de partid, în scopul unei călătorii de studiu în Balcani. Deputații germani vor sta câteva zile și în Macedonia. Bulgarii se pregătesc să le facă o entusiastă primire.

Nouă catedră. Din Berlin se anunță, că partidul progresist a făcut în cameră propunerea, prin care guvernul este invitat să înființeze cât mai de grabă o catedră pentru limba și istoria maghiară la universitatea din Berlin.

Regina e bolnavă. Din București se vestește că regina Maria a României este bolnavă. Medicii au ținut câteva consilii. Deocamdată nu se publică buletine medicale.

Dela comanda pieței. Comanda pieței ces. și reg. aduce la cunoștință publică, cumcă termenul pentru înaintarea de rugări pentru acordarea favorului pe seama membrilor familiei de a călători pe căile ferate austriace cu preț redus, (e vorba de familiile ofițerilor) a fost prelungit până la 31 Martie n. c. Legitimațiunile scoase deja rămân în valoare pentru trei luni. Prolongarea lor însă e exclusă.

Uniforma militară oprită pentru copil. Autoritățile politice din Tirol, pe temeiul ordinilor mai înalte, au oprit pentru copii purtarea de haine imitate după uniforma armatei noastre, sau după uniforma armatelor aliate cu monarhia. Sânt interzise și distincțiile ofițerești pe hainele copiilor, precum și alte semne de acelaș fel. Pentru contraveniență se pedepesc tutorii sau părintii copiilor cu amendă de 2 până la 200 coroane, sau cu arest de 6 ore până la 14 zile.

Căsătorie princiară. În castelul Bellevue, din apropierea Berlinului, și-a serbat căsătoria prințul Joachim, fiul cel mai mic al împăratului Wilhelm, cu Maria Augusta, prințesă de Anhalt, în ființa de față a împărătesei germane, a părechei princiare de Anhalt și a rudeniilor mai apropiate. Împăratul, aflându-se la front, n'a luat parte la festivitate.

Impotriva boalelor venerice. Ministrul de interne ungar a dat o circulară privitoare la igiena publică, în care se cere ca autoritățile civile competente să sprijinească întru toate ori ce măsură sanitară luată de autoritățile militare. Este de importanță deosebită hotărârea ministrului comun de război și a ministrului de hovezei, prin care se dispune ca soldații molipsiți de boale venerice, înainte de a fi concediați, să fie căutați în spitalele militare. Dacă acești soldați mai au trebuință de tratament ulterior, sânt îndatorați să se anunțe la oficiul sanitar competent îndată după sosirea lor acasă. În cazul când cineva nu se prezintă de bunăvoie, poate să fie adus cu forța, și în loc să fie tratat acasă, va fi transportat la spital.

Arhiducele la front. Arhiducele Reinert și Leopold, fiii arhiduceului Leopold Salvator, terminând școala de ofițeri, au fost numiți stegari și au plecat la front.

Grația suveranului. Șeful partidului franco-fil din Luxemburg, Noppeney, osândit a doua oară la moarte din cauză de spionaj, a fost achitat de împăratul Wilhelm la rugarea marelui ducesse de Luxemburg. Pedepsa i s'a schimbat în temniță pe viață.

Puterea armată a Portugaliei. În vreme de pace Portugalia, — cu care asăzî Germania se consideră în stare de război — are o armată de 30 mii de oameni, incluzivșase mii de ostași marinari. La război se poate ridica numărul acesta la 175 000 combatanți. Portugalia mai dispune de patru mici crucișătoare, câteva torpiloare și un submarin. Cifrele de mai sus arată, că țărișoara ce depinde cu totul de Anglia, este departe de a hotărâ soartea războiului european.

Cutremur. După liniște de mai multe zile, s'a simțit Luni seara la 9 ore în orașul nostru earăș un ușor cutremur de pământ. Mișcarea a durat vreo cinci secunde și a fost însoțită de bubuț subpământean.

Nu renunță. În nota Germaniei, prezentată Americii, guvernul german declară, că nu poate să renunțe la felul de luptă cu ajutorul submarinelor sale. Cu atât mai vărtos, deoarece Anglia urmărind scopul de a-și înfrange dușmanii prin înfometare, și-a înarmat vapoarele comerciale cu tunuri, cari atacă submarinele.

Prețurile pentru carne de porc și pentru produsele sale rămân în vigoare și mai departe aceleași, care au fost stabilite pe zilele de 19 Februarie — 15 Martie, în conformitate cu hotărârea vicecomitelui din comitate Sibiuului.

Știre zlaristică. Primit la redacție numărul dublu 1 și 2 al revistei Tribuna albano-română. Apare în București (Str. Mihai Vodă nr. 5) sub redacția dlui Petru Vulcan. Abonamentul revistei, care apare de două ori pe lună, este 12 lei pe an. Publicațiunea nu are tendințe politice, ci urmărește scopuri curat culturale. Va stăru-i, ca albanezii și românii din peninsula balcanică să meargă mână în mână, și pe calea aceasta să-și susție ființa națională. Primul număr cuprinde, între altele, un bun articol despre Români și Albanesi, Domnia prințului de Wied, o narațiune Om și om, poezia Piruzana (în dialect macedo-român), interesante vederi și portrete. Dorim valoroasei reviste ani mulți.

Teatru.

Mercuri, în 15 Martie: Negustorul din Veneția, comedie în 5 acte de Shakespeare. Beneficiul actorului și regisorului Thiele.

Joi, în 16 Martie: Probă generală la: O viață prețioasă, farsă în 3 acte.

Vineri, 17 Martie: Sburdălnicie, comedie. Reprezentație de binefacere pentru Masa Poporului (Vo'ksküche).

Act de recunoștință.

Mult stimatul Domn Dr. Iancu Mețianu și marimioasa sa soție Elena Grossu, cari nu de mult au pus bază unei fundațiuni de cor. 2000, pentru ajutorarea femeilor sărace din Brețeu, eternisând pe veci memoria neuitaților lor părinți „Ionită Grossu și soția“, cei mai vrednici descendenți ai comunei noastre, — și-au adus aminte de nou de noi și ne-au dăruit și la „Legatul George Hamsea“ pentru ajutorarea copiilor săraci din Brețeu, aplicați la meserii, cu suma de 25 cor.

Acest gest nobil m'a determinat să reîmprospățez în memoria parohienilor mei prin o predică acomodată împrejurărilor, faptele mari ale oamenilor noștri de bine și profitând de momentul potrivit să apelez la sentimentul de jertfă pentru a-și da și ei obolul la alimentarea legatului din chestiune, iar rezultatul a fost suma de 128,84 cor.

Mulțămesc din tot sufletul în numele copiilor săraci Prea st. Domn Dr. Iancu Mețianu, pentru stimulul ce ni l-a dat, precum și iubitorilor mei parohieni, cari și în aceste zile grele au jertfit din puținul lor și-i rog și pe mai departe să sprijinească întreprinderea de bine, fără a băga în seamă pe rău povățuitori, și în special îi rugam pe aceia, cari din orice motiv n'au contribuit la această colectă, să se apropie de noi și cu puteri unite să contribuim cu toții și la înfăptuirea idealului zitelor mari, „Orfelinatul din Sibiu“, ca astfel și noi să punem o cărămidă cât de mică la edificarea celui mai mareț monument istoric al eroilor noștri de azi.

La suma de sus și-au dat obolul benevol următorii: Cate zece coroane: Preotul George Hamsea, I. Gociman Covrig, I. R. Fenechi epitr. și urmașii răpos. Ecaterina Păvăluță. Cate 5 coroane: George Fenechi Șatu, Vasile Stănciu, Petru Fenechi, G. R. Fenechi. Cate patru coroane: G. P. Boroș, G. Dimian Buduicică și văd. Ana G. Zarnescu. Cate două coroane: N. Iordache N. Ciocan, G. Băjan, Const. Teacă, G. V. Moldovan, G. Păvăluță, I. Boroș Lungu, G. Apostoiache, Văd. Ioan Gociman Covrig și văd. Eufrosina Fenech. Din disc 2-64 cor. și Ioan Popana 1.60 cor. Cate una coroană: Ioan Gociman Băltățuș, St. Ecaterine, G. Vrăncean Țiței, Ioan Grossu sen., N. Dimian, Radu Gociman, G. Varvarich, I. Haicu, văd. Rev. Fenechi Turcu, V. Boroș, I. Cojocar, G. Sasu, C. Pașcău, Tima Dăles, I. Ana Fenechi Turcu, Maria G. Rețeșca, văd. Maria G. Popa Balcan, V. I. Băjan, N. Iordache Kusu, văd. G. Bariță și Dum. Picoi; ear văd. Maria St. Teaca și văd. Paraschiva Muntean câte 40 fil.

S'a adunat suma de 128 cor. 84 fil. din care s'au predat 64 cor. președintelui reuniunii meseriașilor români din Sibiu, neobositului și mult apreciatului domn Victor Tordășianu pentru a se administra la Legatul George Hamsea pentru ajutorarea copiilor săraci din Brețeu aplicați la meserii, și 64-84 cor. să transpun administrațiunei crucei roșii din Brețeu, pentru copiii rămași orfani în urma groaznicului războiu, care se continuă cu atâta înverșunare.

Brețeu, 20/II 1916.

George Hamsea
paroh.

„ZLĂGNEANA“

instituit de credit și economii societate pe acții în Zlatna Zalatna).

Aviz.

Institutul «Zlăgnea» aduce la cunoștință acționarilor sei, că din motive ponderoase și neprevăzute își amână adunarea generală pe 6 Aprilie eventual 13 Aprilie st. n. a. c.

„Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște”.

CONVOCARE.

P. T. Membrii «Cassei de păstrare (reuniune) în Săliște» sunt invitați la

a XXXII-a adunare generală ordinară,

conform §. 15 din statutele reuniunii, pe **Martți în 15/28 Martie a. c., la 2 ore p. m.** în sala festivă a școlii gr.-or. române din Săliște pe lângă următorul

Program:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Raportul direcțiunii.
3. Raportul consiliului de inspecțiune.
4. Staverirea bilanțului pro 1915, distribuirea profitului net și votarea absoluturului.
5. Intregirea consiliului de inspecțiune prin alegerea a 2 membri cu mandat pe 3 ani și a 2 membri cu mandat de un an.

Domnii membri cu vot decisiv, — adevărații proprietari vechilor părți de fondare trecuți cu cel puțin 3 luni înainte de adunare în registrul membrilor, — sunt, în sensul dispozițiilor §. 10 din statute, rugați a-și depune părțile de fondare și documentele de plenipotență la cassa institutului cel mult până în 13/26 Martie, iar la institutele cari sunt membre la «Solidaritatea» până în 12/25 Martie 1916.

Săliște, 11 Martie 1916.

Direcțiunea.

Activa		Contul Bilanț la 31 Decemvrie 1915.		Pasiva	
		K	f		K f
Cassa în număr	148,014-99			Capital societar	500,000-—
Bon în Giro-Conto la banca Austr.-ung.	6,053-78	154,068-77		Fondul de rezervă	205,915-73
Cambii	442,429-31			Fondul de binefaceri	56,381-38
Cambii cu acoperire hipotecară	251,406-—	693,835-31		Fondul unui spital public în Săliște	81,182-16
Imprumuturi hipotecare	—	818,240-49		Fondul de penziune	38,558-—
Conturi curente cu acoperire	—	908,912-96		Depozite spre fructificare	2,897,604-97
Credite personale	—	202,160-—		Creditori	10,645-53
Efecte publice și diverse acții	—	514,501-20		Dividende neridicate	2,060-—
Depuneri proprii	—	236,230-—		Interese anticipate pro 1916	14,865-85
Casele institutului	—	96,000-—		Profit net	44,357-24
Imprumut din fondul de binefaceri	—	56,381-38			
Depunerea înființând. spital public în Săliște	—	81,182-16			
Depunerea fondului de penziune	—	38,558-—			
Mobilier	4,497-20				
Amortizare	497-20	4,000-—			
Debitori	—	11,356-92			
Interese transitoare restante la imprum. hipot.	—	36,143-67			
		3,851,570-86			3,851,570-86

Debit		Contul Perdere și Profit.		Credit	
		K	f		K f
Interese:				Interese:	
pentru depozite spre fructificare	134,779-74			dela cambii	80,353-—
„ reescont	6,021-99			„ imprumuturi hipotecare	63,359-76
„ părțile de fondare noi	9,797-45			„ credite de cont-curent	61,819-29
„ fondul de penziune	1,943-20	152,542-38		„ credite personale	18,944-63
Spese:				„ efecte	23,278-—
Salare și bani de cvartir	30,565-37			„ depuneri proprii	4,301-69
Marce de prezență	1,475-—			Chirii	3,592-30
Imprimare, registre, porto, diverse	7,458-55	39,498-92		Proviziune, profit la monete și alte venit	4,149-12
Contribuțiune:					
directă	8,641-76				
10% după interesele depozitelor	13,477-99	22,119-75			
Amortizare:					
din casele institutului	782-30				
din mobilier	497-20	1,279-50			
Profit net	—	44,357-24			
		259,797-79			259,797-79

La finea anului 1914 au fost 324 membri, în anul 1915 au repășit 2 membri, de nou au intrat 3; la finea anului 1915 au fost 325 membri cu 2500 părți de fondare.

Săliște, în 31 Decemvrie 1915.

DIRECȚIUNEA:

Dr. N. Calefariu m. p., prezident. C. Herția m. p., dir.-exec. Dr. N. Comșa m. p. Dr. I. Stroia m. p.
D. Lăpădat m. p. Petru I. Comșa m. p. I. Bărsan m. p. Ioan Răuciu m. p. D. Roșca m. p.

Subsemnatul Consiliu de inspecțiune am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu reg. inst. Săliște, în 11 Martie 1916.

Ioan Chirea m. p., prez. C. Criștiu m. p. Iuliu Crișan m. p. Constantin Popp m. p., revizor expert al «Solidarității».

„LUMINA”,

institut de credit și economii, societate pe acții în Sibiu.

CONVOCARE.

P. T. Domnii acționari ai institutului de credit și economii «Lumina», societate pe acții în Sibiu, se invită în sensul statutelor la

a VII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în 12 Aprilie st. n. 1916, la 10 ore a. m., în sala școlii centrale din strada Șaguna Nr. 16, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Prezentarea Bilanțului pe anul 1915 însoțit de raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere și împărțirea profitului curat.
3. Darea absoluturului.
4. Fixarea marcelor de prezență pentru membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere pe anul 1916.
5. Alegerea a 3 membri în direcțiune 2 cu mandat pe 5 ani și unul pe 2 ani.
6. Alegerea comitetului de supraveghiere întreg pe 3 ani.
7. Propuneri independente predate prezidiului cu 10 zile înainte de adunare (§. 28 din statute).

Acționarii cari voiesc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiați, trebuie să depună acțiunile și documentele de plenipotență la cassa centrală a institutului până la 10 Aprilie st. n. a. c. ori la filialele noastre din Murăș-Oșorheiu și Turda sau la institutele financiare membre la «Solidaritatea» până la 6 Aprilie st. n. 1916.

Sibiu, din ședința plenară a direcțiunii, ținută la 3 Martie 1916.

Direcțiunea.

Notă. Fiind programa publicată în Nr. 22 defectuoasă, o publicăm din nou.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Active.		Contul Bilanț la 31 Decemvrie 1915.		Pasive.	
		K	f		K f
Cassa	—	51,568-82		Capital	600,000-—
Bon la cassa de păstrare postală	24,328-49			Fond de rezervă	41,282-58
Bon în Giro-Conto la banca Austro-Ungară și la alte bănci	366,064-71	390,393-20		Fond de pensuni	24,045-73
Portofoliu:				Depuneri	1,832,071-28
a) cambii de bancă	829,551-47			Dividenda neridicată	7,364-—
b) cambii hipotecari	547,130-—	1,376,681-47		Creditori	37,268-—
Obligațiuni hipotecari	—	543,883-—		Interese transitoare	11,425-71
Obligațiuni cu caventași	—	40,561-—		Profit net	32,040-17
Credite în cont-curent	—	85,227-02			
Efecte	—	52,544-—			
Realități	—	36,480-96			
Diverse conturi debitoare	—	2,798-—			
Mobilier	5,956-—				
după amortizare	596-—	5,360-—			
		2,585,497-47			2,585,497-47

Debit.		Contul profit și pierdere la 31 Decemvrie 1915.		Credit.	
		K	f		K f
Interese:				Interese:	
pentru depozite spre fructificare	102,650-29			dela cambii	73,958-61
pentru reescont	2,202-66			dela cambii cu acoperire hipotecară	39,123-70
pentru imprumut pe efecte	1,416-17			dela obligațiuni hipotecare	43,846-86
Spese:				dela obligațiuni cu caventași	2,400-62
salare	15,059-76			dela credite de cont-curent	10,384-09
chirie și relut de cvartir	6,489-92			dela depuneri proprii	4,631-27
tipărituri, reg. și alte spese de regie	9,321-07			dela efecte	6,655-43
porto	809-38	31,680-13		Provițiuni și alte venit	9,564-63
Marce de prezență	—	435-—			
Dare:					
erarială și aruncuri	9,232-89				
10% după interesele depunerilor	10,311-90	19,544-79			
Amortizări:					
din mobilier	596-—				
Profit net	—	32,040-17			
		190,565-21			190,565-21

Sibiu, la 31 Decemvrie 1915.

D. Vulcu m. p., director-executiv.

Aurel Morușca m. p., contabil.

DIRECȚIUNEA:

N. Ivan m. p., prezident. P. Lucuța m. p. P. Munteanu m. p. D. Comșa m. p. Nicolae Borzea m. p.
Triteanu m. p. Dr. Fruma m. p.

Subsemnatul comitet de suprav. am examinat conturile prezente și le-am aflat în consonanță cu registrele institutului purtate corect. Sibiu, la 3 Martie 1916.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Ioan Teculescu m. p., prezident. Leontin Pușcariu m. p. Ioan B. Boiu m. p.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.